

Vliv různých typů seče na motýly silničních okrajů

V této studii je vyhodnocován vliv tří různých typů managementu – sečení silničních okrajů na druhovou pestrost, početnost a složení společenstev denních motýlů a nočních motýlů s denní aktivitou. Sledované způsoby managementu byly: 1) celoplošná seč na začátku léta (tj. červen až začátek července), 2) celoplošná seč v pozdním létě (konec července až srpen), 3) jedna nebo více částečných sečí během léta, s ponecháním neposečených částí v průběhu sezóny. Studie byla provedena na 18 lokalitách od každého typu managementu v jihovýchodním Finsku. Silniční okraje sečené na začátku léta se vyznačovaly nižší druhovou pestrostí a početností denních i nočních motýlů. Ve střední a severní Evropě představují silniční okraje refugia nebo náhradní biotopy pro druhy polopřirozených trávníků. Podle výsledků této studie má snížení intenzity sečení (částečné sečení) nebo posunutí seče do pozdního léta pozitivní vliv na motýly bez zvýšených nákladů a bez ohrožení bezpečnosti dopravy. Pravděpodobně bude též prospěšné pro další skupiny hmyzu.

Využitelné výstupy:

V této studii je vyhodnocován vliv tří různých typů managementu – sečení silničních okrajů na druhovou pestrost, početnost a složení společenstev denních motýlů a nočních motýlů s denní aktivitou. Všechny travní porosty podél silničních okrajů jsou nějakým způsobem sečeny kvůli zvýšení dopravní bezpečnosti. Sledované způsoby managementu byly: 1) celoplošná seč na začátku léta (tj. červen až začátek července), 2) celoplošná seč v pozdním létě (konec července až srpen), 3) jedna nebo více částečných sečí během léta, s ponecháním neposečených částí v průběhu sezóny. Studie byla provedena na 18 lokalitách od každého typu managementu (tj. dohromady na 54 lokalitách) v jihovýchodním Finsku. Denní motýli a noční motýli s denní aktivitou byli sčítáni na 250 m dlouhém transektu každý týden od začátku června do konce srpna.

Celkem bylo zaznamenáno 12 174 jedinců 107 druhů motýlů. Denní motýli tvořili 46% ze zjištěných druhů a 51% z celkového počtu jedinců. 49 druhů denních motýlů tvoří polovinu z finské fauny denních motýlů. Byl zaznamenán jeden ohrožený druh, modrásek kozincový. 41% denních motýlů byly luční druhy a dalších 41% tvořily druhy lesních okrajů a pasek.

Sečení na začátku léta mělo vliv na nižší počet jedinců denních motýlů než ostatní typy managementu. Ovšem jen u denních motýlů byl rozdíl signifikantní. Snížení početnosti je způsobeno úbytkem zdroje nektaru a rozbitím vegetační struktury. Rozdíly v druhové pestrosti denních motýlů u okrajů s časnou a pozdní letní sečí nebyly tak výrazné jako početnosti jedinců. Výskyt druhů může významněji ovlivňovat okolní prostředí a historie lokality. U nočních motýlů s denní aktivitou poklesla početnost po seči na začátku léta, později v sezóně se ale zvýšila. Celkem nebyly zaznamenány u nočních motýlů rozdíly v početnosti a druhové pestrosti mezi sečí na začátku a na konci léta. Tyto trendy odráží rozdíly v ekologii obou skupin motýlů. Pro noční motýly je obzvláště významná vysoká vegetace, kde nalézají místa k úkrytu. Po posečení dochází k jejich úbytku, protože v krátkostébelném porostu je nedostatek příležitostí k úkrytu. Po regeneraci porostu je obnovena nabídka úkrytových možností pro noční motýly, zatímco kvetoucí rostliny, které vyhledávají denní motýly, vyžadují pro svoji obnovu více času.

Částečně sečené silniční okraje se vyznačovaly vyšší druhovou pestrostí a početností u denních i nočních motýlů; rozdíly byly významné ale jen v porovnání se sečí na začátku léta. Nižší druhová pestrost a početnost, ale srovnatelná rozmanitost u okrajů sečených na začátku léta značí, že došlo k poklesu zejména u hojných druhů denních motýlů. Naproti tomu, nižší pestrost a diverzita a podobná početnost jedinců u nočních motýlů ukazuje, že u seče na začátku léta došlo k úbytku zejména u vzácných druhů. U silničních okrajů sečených na začátku léta se vyskytovalo méně lučních druhů motýlů a více druhů polních okrajů než u ostatních typů managementu.

Částečné sečení ponechává zdroje nektaru, živné rostliny a místa úkrytu během celé sezóny. Sečená část naopak posunuje dobu květu u rostlin a zajišťuje tak zdroje nektaru později v létě. Částečné sečení zničí méně vývojových stadií motýlů a ponechá v okolí zdroje pro housenky, které přežily seč. Posečený pás vedle silnice nabízí jiné podmínky a zdroje v porovnání s neposečeným dlouhostébelným porostem.

Ve střední a severní Evropě představují silniční okraje refugia nebo náhradní biotopy pro druhy polopřirozených trávníků. Kromě kvality biotopů dané podložím, šířkou okraje a topografií, ovlivňuje výskyt motýlů na těchto biotopech jejich management. Podle výsledků této studie má snížení intenzity sečení (částečné sečení) nebo posunutí seče do pozdního léta pozitivní vliv na motýly bez

zvýšených nákladů a bez ohrožení bezpečnosti dopravy. Pravděpodobně bude též prospěšné pro další skupiny hmyzu. Snížení intenzity seče navíc pomůže ušetřit významné finanční prostředky.

Zdroj: Valtonen A., Saarinen K., Jantunen J. 2006: Effect of different mowing regimes on butterflies and diurnal moths on road verges. *Animal Biodiversity and Conservation* 29 (2): 133-148.

http://www.bcn.cat/museuciencias_fitxers/imatges/FitxerContingut9114.pdf

Zadal: Jiří Pokorný

URL zdroje: <http://www.forumochranyprirody.cz/vliv-ruznych-typu-sece-na-motyly-silnicnich-okraju>